

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavssa Helvetica Orthodoxae Fidei

Murner, Thomas

Lucernae, 1528

VD16 M 7034

Secvndvs Argvens Magister Iacobvs Imeli.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29525

CONCLUSIO PRIMA.

SECUNDVS ARGVENS MAGISTER
IACOBVS IMELI.

In nomine dñi Ihesu Christi gratiosi redemptoris nostri, throni gratiæ, & unici mediatoris, Amen. Dñs mittat gratiam suam, ad manifestationē & cognitionē ueritatis, Amen. Mallem ego cum meo dilecto dño doctore alia in specie amice conuersari, quā in hoc tam arduo negotio aduersus eum disputare. At quū in hunc mundū dñs noster Ihesus Christus uenerit, quod propter sui uerbi mandatū & ordinatōnē segregandi sunt filius a patre, a matre filia, discipulus a suo magistro &c. Ideoq; & me oportet in negotio dñi nostri Ihesu Christi segregari a dilecto magistro meo, licet extra hoc negotium me exhibeam in omni seruitute & obediētia, uoluntati suæ obsecundaturū & famulaturū. Quare breuiter iuxta disputantiū morem cupio cum dño meo doctore disputare, semotis non necessarijs & causiæ non deseruientibus sermōnibus Conclusio dñi mei doctoris sonat, In sacramento altaris &c. Hic a dño meo doctore interrogo quid suū sacramentum altaris accipiat. Si uel sit panis dñi, uel certe accidētia panis dñi, uel corpus Christi met ad hæc uelim respondeat.

Eckius. In nomine tuo dñe Ihesu Christe, Amen. Ex toto nō fuit necessaria excusatio quondā mei dilecti discipuli, hæc enim noua doctrina multos a me segregauit, unū penitus in Thuregū in turrim captiuitatis Wellenberg dictum. Proloquium suū, quo hæc in Christum reijcit, ego acceptū non fero, plus credens fecisse inimicū hominem de quo dominus loquitur, qui nocte ueniens lappas, lolium, & zizaniā tritico iniecit & inseminauit. Ad suam ergo quæstionē quid per sacramentū altaris intelligam. Dico me intelligere sensibilia signa uini & panis post sacerdotis consecrationem in missæ officio, ubi tunc uere est corpus & sanguis Christi.

Imeli. Sacramēta uestra si sint sensibilia signa panis & uini dñi, cōseqt illa ipsa sensibilia signa accidētia esse panis & uini

COLLATIO XXI.

uel corpis Christi, hoc enim nisi esset, impossibile est esse signa.
Eckius. Quum quærit si exteriora signa accidant panis uel uino
uel si accidant corpori uel sanguini Christi, dico nulli ex hijs.

Imeli. Si accidentia sensibilia signa nulli ex his accidant, sicut
quæsitum est, necesse ergo est ut sint & non sint. Oportet ut sint,
si sacramentum esse debeant, & non erunt eam ob causam, quod dominus
meus doctor esse eorum essentiale ab eis auferat & negat.

Eckius. Probus hic homo consequi dicit sacramentalia signa
oportere & esse & non esse, quippe quod ipse negem, & ab illis
auferam esse eorum essentiale, iam principio mihi iniuriam facit, nam
eorum esse essentiale ab eis non denego, in sacramento enim uidentur.

Imeli. Quia dominus meus doctor dicit quod suo sacramento
non abneget eorum esse essentiale, tunc aut illa esse oportet uel
substantiam uel accidentia, quod autem sint substantia transmuta-
ta, abesse eorum accidentali non potest dicere dominus meus
doctor, nisi hoc factum esse scripturis firmet.

Eckius. Bene uidet me illud non fecisse, quo me culpa uer-
erat, in diuersum abiens quærit, si sacramentalia signa substantia
sint transmutata ab eorum accidentali essentia & natura, & illud
si ita sit, debeam ego illud scripturis firmare. Dico substantiam
non esse, neque ad id firmandum scripturis opus est.

Imeli. Sacramenta si non sunt substantia, consequitur aliquid acci-
dentiū esse, omne enim quod est, aut est substantia aut accidens.

Eckius. Quis hoc dicit.

Imeli. Natura est, & si sacramenta etiam uel miraculosa ef-
sent in seipsis non substantia, uel etiam non accidentia. Con-
sequitur ex uerbis domini, ea esse corpus & sanguinem Chris-
ti, hanc consequentiam sic proba. Dixit dominus meus doctor illud
uerbulum hoc in uerbis domini, Hoc est corpus meum, indica-
re hoc quod dominus discipulis suis porrexerat, nunc domi-
nus discipulis suis sacramenta porrexit, hoc est sensibilia signa,
ex hoc sequitur illa signa corpus esse Christi.

Eckius. Breuiter bonus hic homo me non intellexit, hester
no enim

CONCLUSIO PRIMA.

no enim die & ueneris, dixi illud uerbulum hoc indicare factum Christi corpus sub specie panis, ideoque & falsum fundamentum proponit & assumit.

Imeli. Omne quod dñs ad manducandum dedit discipulis suis, corpus est Christi. Sacramentū autē illis dedit ad manducandum, ex quo sequitur sacramenta esse corpus Christi.

Eckius. Brevitatis causa nude dicit & uacue absque ullis literis non respondeo illi, propositiones enim quas assumit, ambæ sunt falsæ. Ego si recte intellexi, mens est dominorum meorum nunciorum consulum, prædicantes nouæ doctrinæ, qui se Euangelicos nominant, iam scripturis contiones eorum probare & firmare debent, & nulla Sophistica garrulitate seu cauillatione honestorum hominum aures grauare. Sed si magistro Iacobo placet, & extra Euangelium scolasticè cupiat audiri, quod ad præsentem causam non attinet, alios habeo scolares, melius quam ipse educatos, illi respondebunt ei latine inter doctos, ergo hic nullam nobis pariat confusionem, in nostra fidei disputatione.

Imeli. In nomine dñi nostri Ihesu Christi, Amen. Proximo dñs meus doctor meum propositū argumentū corā Christiana hæc congregatione irrisit, sed non soluit, neque ad illud respondit, quæ argumenta mea ostendebāt, sancta sacramenta oportere ut aut habeant essentialē substantiā, aut sint accidentia, aut miraculose ab omnipotēti Deo aliter creari, nam is ordo creaturæ a Deo creatus est. Ultimū autē si esse debeat, dño meo doctori incumbet illud aliquo sacre scripturæ dicto firmare. Nam rem aliquam sic ponere supra naturā sine literis sacris non est licitum, tantū de hesterno dictū sit.

Eckius. In nomine dñe Ihesu Christe, Amen. Adportat hesternā Sophisticā cantilenā, tam temerarius ut dicere audeat sua sophismata me non soluissē, quum ei ad omnia uerba responderim, de quo me remitto ad notarij scripta. Nocte tamen ista aliquid didicit, quum enim hesterno die ex gentili

COLLATIO XXI.

magistro, duo dumtaxat membra attulerat. Omne aut substantiam esse aut accidens, hodie uidet possibile qualitatem esse, quae nulla sit substantia, sed & nulli adpendeat uel accidat, & ipse si hic in missa fuisset, sicut ad nullam Christianam missam uenit, uidisset & ipse. Iterum a me exposcens illud quum sit supra naturam ordinem, ut ad hoc probandum scripturas adportem, Dico utique esse supra naturam, ideoque & nos credere oportere, Scripturas quas petit, induxi contra D. Oecolampadium, quae nunc breuitatis causa intermitto, libenter auditurus, quid ex sacris literis noui adportabit, Equidem si Euangelij loco dumtaxat ridiculosa adportabit sophismata, merito irridebitur.

Imeli. Quum ad mea petita, dominus meus doctor non probat sanctum sacramentum esse supernaturalem qualitatem, nitar ego ex sacris literis contra secundam partem conclusionis suae aliquid exportare auxilio dei. Iohan. vi. cap. habemus dominum dicentem, Quicumque manducat carnem meam, & bibit meum sanguinem, habet uitam aeternam, at nunc ubi secundum conclusionem suam in sacramento altaris essentialiter esset caro Christi, consequeretur omnes sanctum sacramentum suscipientes uitam habere aeternam, tenore uerborum Christi, notum autem est Iudam, & omnes mortaliter peccantes, etiam si sancta sacramenta susceperint, uel suscepissent, non uitam sed iudicium sibi sumpsisse, quare corpus Christi in sacramento essentialiter esse non potest.

Eckius. Principio mihi impingit dixisse me sacramentalia signa supernaturales esse qualitates, quod non est, nunquam cogitavi, iterum (ut scripturis) ita meis uerbis facit. Hoc autem uerum est nos Christianos dicere albedinem, quae in sacramento uidetur, & alias qualitates naturales esse, sed in sacramento non esse naturali modo, non enim adpendet substantiae panis, ut alioqui naturale esset. Nunc ad scripturas uenit Iohan. vi. argumentum faciens, omnino nullam apparentiam habens, Christum dicere, Quicumque manducat carnem meam & bibit meum sanguinem, habet uitam aeternam. Iudas autem, & multi mali Christiani.

CONCLUSIO PRIMA.

Christiani sacramentū sumpserunt ad mortem. Dico plane audiri adhuc eum esse in annis discipulatus. Nam Lutherus, Zwinglius, & hijs similes noui Christiani omnes, hanc dant regulā, quā proculdubio legit, etiā si illam apud Augustinū in libro Christianā doctrinā non uiderit, unum scripturæ locum alio loco declarandū & expendendū, id si Imeli fecisset, inuenisset utiq; ubi dixerat Christus sacramentū sumētes, habere uitā æternā, quēadmodū Paulus hoc discreuit ad Cor. hoc ita intelligi debere de his qui illud digne sumunt, qui em̄ illud sumit indigne, iuditiū sibi manducat. Ideoq; & hæc uerba nihil cōtra sacramentū faciunt. Quū & ipsi in uestro pane pistorio aliq; dicatis illum digne sumere, aliq; indigne, oportet ut fortiora scripta inducatis ad uestras cōtiones pbādas.

Imeli. Conquerit dñs meus doctor se a me culpatū, dixisse eum sancta sacramēta esse supernaturales qualitates, quum principio respōsionis suæ audiueritis, ego si hodie officio misse interfuissem, uidissem, quod neq; substantia esset, neq; accidens, sed supernaturalis qualitas, sicut hac nocte didici, in quo mea opinione, quū dñs meus doctor in sua respōsione ad meum propositū argumentū ex scripturis se notandū præbet, ut par est, ut scripturæ scripturis cōparentur, mihiq; impingit, quod fecerim. Nam ego si scripta Pauli ad Cor. xi. legissem, notum mihi fuisset, quo nam modo uerba hic induta fuissent intelligenda, nominatim. Qui digne manducat corpus Christi &c. Dico S. Paulū in prælegato loco his non usum uerbis, qui māducat digne corpus dñi uel indigne &c. sed dicit. Qui hunc panem manducat, & biberit hūc calicem indigne &c. sed non est idem panē domini indigne manducare, & corpus Christi manducare. Corpus enim Christi soli iusti in fide manducare possunt, at iniusti domini panem indigne manducare possunt, adhuc non probauit diuinis literis corpus Christi in sacramento essentialiter manducari.

Eckius. Ratione supernaturalis qualitatis, ueritatem non

COLLATIO XXI.

loquit, de quo me ad notarios remitto. Quod aut uerba Pauli ad Corinth. non deferuire ait ad uerba Iohan. vi. ego illud nego. Sicut enim dñs uitam promittit aternā his qui sumunt eius carnem & sanguinem, sic Paulus dicit indigne hoc sacramentum suscipiētes, reos esse corporis & sanguinis Christi. Ipse uero quod hunc sensum excludere nititur, quia Paulus de pane domini loquat, & non dicat de corpore Christi, debisset magister Iacobus Paulum notasse, quod hoc uerbulo panis ~~non~~ non eorū intelligit panem pistoriū, quum mox in precedentii capitulo illud exposuit dicens. Calix benedictionis cui benedicimus, nunquid cōmunicatio sanguinis Christi est, & panis quem frangimus nonne participatio corporis domini est. Ideoq; quum se Paulus met exponat quid per panem domini intelligat, necessarium non duco nouis inuentionibus peruersorū capitū aliam suscipere expositionem, & ab ecclesia descissere. Proponit, sed præter ueritatē me conclusionem meā scripturis nō probasse, quū oibus uobis dñis meis oppositū cōstet, & illud quū magister Iacobus nō credit cū ecclesia Christiana, adportet suæ opinatæ fidei scripturas.

Imeli. Aestimāt dñs meus doctor uerba Pauli ad Corinth. Quicumq; indigne manducat & c. ad corpus dñi trahēda per sequentia uerba, Reus erit corporis & sanguinis dñi. Sed ad sufficientiā audiuit hæc Christiana congregatio, per dñm meum doctorem, & dilectū confratrem Iohannem Oecolampadiū exemplū regaliū dapū & sceptri, quod & signorū aliqui quis sit reus, sicut hoc scriptū est, ita illud demitto. Quia aut dñs meus doctor hoc Pauli dictū ad Christi corpus deferuire ens alio dicto probare tentat Corinth. x. ita sonante. Calix benedictionis cui benedicimus, nonne cōmunicatio sanguinis Christi est, Et panis quē frangimus nōne participatio corpis dñi est, eo probare conat panē & potū dñi, qd corpus & sanguis Christi sit. Dico alicuius rei comunione nō esse id cuius est comunio, p̄bans hoc atq; cōtestās p̄ sequentia Pauli uerba,
ubi,

CONCLUSIO PRIMA.

ubi dicit. Nā multi nos unus panis uel corp⁹ sumus, q̄ ostēdit
comunione corpis & sanguinis Christi, fidelium esse congregati
onē, nō ibi de corpe Christi loq̄ns, illud scilicet esse panē dñi.

Eckius. Sup id omē quod cōtra D. Oecolampadiū pbauit,
S. Paulū loq̄ de sacro Christi corpe, aliū diuī Pauli textū in-
duxi, qui ex toto clare & dilucide nostrā conclusionē ostēdit.
Hūc magister Iacobus scđm Lutheranū morē conat dilacera-
re, dicit comunione non esse eius rei, cuius est cōmunio. Re-
spōdeo ei, quū grace & latine Paulus dicat. Panis quē frangi-
mus (hoc in sacramētū fit) cōmunio est siue participatio cor-
poris Christi, non dicit cōmunis est diuisio panis pistoriū, ut
cuilibet ps eueniat. Ideoq; i sancta ecclesia antiquus & hodie
hoc uenerabile sacramētū cōmunio nominat. Estq; mirabi-
le auditu, audere dicere magistrū Iacobū cōtra oēm rationē
alicui⁹ rei comunione nō esse rē cui⁹ est cōmunio, sicq; esset,
quū mercatores in pecunia cōmunicarēt, nō esse pecuniā, cō-
municarēt in pāno, ideo non esse pannū. In summa hoc utiq;
dictū est, cōtra oēm humanā rationē. Et quū suū erroneū in-
tellectū ex uerbis Pauli uult defendere, dimidiat illa, partem
magis necessariā in calamo sinens absconditā. Ita nāq; Pauli
uerba sonāt, etiā scđm Lutheranā expositionē, nam nos mul-
ti unus sumus panis uel corpus, quum de uno pane participa-
mus &c. Ex quid⁹ integris Pauli uerbis, qlibet rationis com-
pos facile intelligit oēs nos pbos Christianos spirituale Chri-
sti corpus esse, quū unum uerū Christi corpus sumimus, &
apud nouos Christianos non unus est panis, unus em panem
accipit mellitū, alter placenta, tertius alterius formæ atq; figu-
ra. At probi Christiani per uniuersum orbē non sumunt nisi
unum coelestē panem, sacro sanctū corpus Christi Ihesu.

Imeli. Quod me inculpat dñs meus doctor in expositione
dicti diuī Pauli, me cōtra oēm rationē naturalem fecisse, illud
exēplis deducens, pecuniā siue societate pecuniā, in qua mer-
catores cōmunicāt pecuniā esse. Dico pecuniā cōmunio seu
societas

COLLATIO XXI.

focietas, & si in se pecunia sit, ipsa tamen nō est hoc quorū est societas nominatim mercatorū. Sic etiam cōmunio quam habent Christo fideles in pane dñi, quum illud secundū institutionem Christi cum gratiarū actione & recordatione mortis & effusionis sanguinis Christi simul manducāt, est panis domini, sed non id cuius est cōmunio, Christiana dico cōgregatio. Sic equidē habemus panem quem frangimus in cœna dñi, cōmunionē esse corporis Christi, ob id tamen non sequitur esse corpus Christi essentielle. Panis autē quod sit fidelium cōmunio, hoc est, quod Christiana cōgregatio in fractione panis se insinuat, testificaturq; omnes nos cōmunionē habituros in merito mortis & effusionis sanguinis Christi, sequens textus testis est, in quo etiā & Paulus ostēdit idolatras cōmunionem habere in mensa, hoc est in cibo potuq; idolorū ita dicens, non potestis bibere potū dñi, & potū dæmoniorū, non potestis esse participes mensæ dñi, & mensæ dæmoniorū. In quibus uerbis dilucide ostēdit idolatras cōmunionē habere in mensa dæmoniorū, nihilominus non sunt hoc, in quo cōmunionem habent. Ita etiam omnes nos Christiani cōmunionem habemus in mensa panis domini, sed mensa nō sumus domini. Sic & mensa domini nō est cōmunio corporis & sanguinis Christi. Hęc mensa est panis dñi & uini, quod nostra cōmunio non est corpus & sanguis Christi.

Eckius. Quia magister Iacobus exemplū meū tam manifestum negare non potest, conatur illud intricatis sermonibus coram simplicibus obnebulare, sed hoc eum iuuare non potest, in cōmunionem namq; seu societate duæ sunt res, una qui societate habent, ut sunt mercatores, alia quæ cōmunis habetur, ut sunt pecunia & pannus. At iam magister Iacobus inquit, pecuniā non esse mercatores, quasi hoc ignoraremus, sinet tamen nihilominus pecuniā esse pecuniā. Nunc in manus sumimus uerba Pauli. Panis quē frangimus, cōmunio est siue cōmunis cuiq; diuisio corporis Christi, sicut igitur pecunia nō est

CONCLUSIO PRIMA.

est mercatores, ita & uerum Christi corpus non est homines Christiani. Est tamē nihilominus corpus Christi hoc, in quo cōmunicamus siue participamus, sicut pecuniā est pecuniā, in qua mercatores societatem habent, quare mihi non debet magister Iacobus sacras literas dilacerare, quumq; dilectus dñs noster Ihesus Christus dederit sui corporis cōmunicatiōnem, illam paruipendere non debet in cōmunicatiōne particulæ suæ rapæ, aut panis pistoriæ. Sequentia uerba ei non deseruiūt, quemadmodū illa per crines intraxit ad suum falsum intellectū. Sed hæc mens est, Paulus ecclesiam instruere uoluit, ut cum ueneratione susciperet uenerabile sacramentū incipiens a figuris ueteris testamenti Iudæorū, hoc noui figura erat, per id uolens, quod iam ueritate Christi oriente, tenebræ Iudæorū figuræ cecidissent, post hoc Christianos retrahere conatus a cōmuni sacrificio idolorū & ciborū, ne quis se illis participē faciat. At in scripturis nusq; reperit, sed nec in Paulo, ut dicat cibū idolatrarū esse cōmunionē corporis idoli, sicut de nostro loquitur sacramento, quod cōmunis sit cuiq; diuisione corporis Christi. Ideoq; & dictū firmiter perstat & inuincibiliter, quod & Lutherus ipse fatef securim esse tonitruum, in eorū colla minans, qui uenerabile negant sacramentum.

Imeli. Dicitur neus doctor quum multis uerbis inducit mercatorū societate esse pecuniā, in qua sunt socij, admitto pecuniā esse societate siue cōmunionem mercatorū, ob id tamen non sequitur pecuniā mercatores esse, sicut etiam in præsentidi dicto Pauli, panis est cōmuniō corporis, ideoq; etiā & non sequit, hic panis est corpus. Sequit cōmuniō est panis, sicut sequit societas mercatorū est pecuniā. Sic habemus qualiter cōmunionē habeamus in esu potuq; panis dñi secundū suam institutionē in corpore & sanguine Christi, sic etiā & mercatores cōmunicatiōnem habēt cōtractus sui ratione in pecuniā.

Eckius. Nihil aliud quā clamor est, lupo inquit, reperta luscinia. Adhuc se magister Iacobus intricat in cōmunionē

Q

COLLATIO XXI.

siue societate mercatores pecuniæ comparās, sicut & panem corpori Christi, in quo aberrat, ideoq; & a suo falso intellectu desistere non uult, nam cōmunionē pecuniæ ad mercatores, qui in ea comunicant, oportet ut ad Christianos compareret, qui in Christi corpore participant, & non ad panem. Et hoc ut uerum sit, sicut dicit Paulus, Panis quem frangimus, cōmuniō corporis Christi est, sic de mercatorib; dici non potest, eos cōmunionē esse, habēt quidem cōmunionē, & sunt fortij, at pecunia cōmuniō est, in qua cōmunicāt. Sicut & Paulus clare & dilucide, panē esse cōmunicationē corporis Christi, in quo omēs cōmunicamus fideles, quia cōmunionē habemus, ideoq; & spirituale corpus Christi erimus. Ideoq; est impossibile magistrū Iacobum hāc tonitruorū securim a suo collo abducere, nisi cum catholica Christiana ecclesia credat in uenerabile sacramētum.

Imeli. Sicut ante hac dixi ita & nunc dico, duos esse similes sermones, panis est cōmunicatio corporis, & pecunia est cōmunicatio mercatorū, ob id non mox sequerēt, quum panis cōmunicatio sit corporis, ideo corpus est, tunc etiā sequerēt quum pecunia est cōmunicatio mercatorū, ergo esset mercatores, in quo rem omnem residere sino atq; demitto.

Eckius. Magister Iacobus quum hac atq; illē in cōmunicatione hereat, sicut ridiculus fidicen, unicā dumtaxat fidem tangens. Breuiter dico omēs homines scire nullā esse dicendi formā, pecunia cōmuniō est mercatorū, & panis quem frangimus cōmunicatio est corporis Christi. Primū enim dictū, hunc habet intellectū apud omnes homines, pecunia est cōmuniō mercatorū, ut in ea partē quisq; habeat. At panis quē frangimus, cōmunicatio est corporis Christi, hunc intellectum habere non potest, Christi corpus partem in pane habere, nisi noui Christiani etiam & Christum in societate habere uellent, sibiq; partem panis dare in lucrū mercaturæ.

Imeli. Ante hac dñs meus doctor dixit ut scripturæ scripturis

CONCLUSIO PRIMA.

ris cōparent. Dīctū igit̄ habet Matth. xxvi. Hoc est corpus meū, hoc dīctū si scdm suā expositionē intelligi debeat, alio eiusdē capituli dīcto aduersat̄, ubi dñs dicit, me aut̄ non semper habebitis, hoc dīctum intelligi nequit de deitate & gratia Christi, ideoq; & necessario intelligi debet de corpore Christi, quod est contra expositionem dīcti dñi mei doctoris.

Eckius. Ego q̄a cū Christiana ecclesia me in uerbis Christi fundo, Matth. xxvi. Hoc est corpus meū, æstimat magister Iacobus hunc intellectum per stare non posse, propter aliud eiusdem capituli uerbū, me aut̄ nō semper habebitis. Ad hoc dico Zwingliū istud pro tertio argumento dñis meis gratiosus nuntijs consulū huc misisse, sed in simili erroneo & lacero intellectu, sicut magister Iacobus. Verū est ibi dñm loqui de suo sacro corpore, sed hoc addāt oportet, quod de suo mortali & passibili corpore loquat̄. Et hoc ut uerū sit probop clara præcedentia & sequētia uerba. Mulier inq; quū præciosum ungentū super caput Christi effuderat, apostolicq; indignabant̄, quod uendi debuisset & pauperibus erogari, præcipue contra hoc Judas murmurabat, quēadmodū multi iam noui Christiani faciūt, & sub pallio quod tam sint in pauperes clementes & proni, contra om̄e in clamitāt, quod ad diuinū cultum & honore erogāt, & si iuxta hoc ipsi pauperibus parum succurrant, bene adparet in quē usum ecclesiastica bona uertant, argenteis imaginibus hostes sunt, illasq; odiunt, uerum dum in ecclesijs stāt, at quum in eorū cistas peruenerint, adiētis arisq; relictis, ex tunc ab eis diligunt̄. Sicus argenteus Sebastianus in Waldtshūt, ibi dñs dicit, Nam semper pauperes habebitis uobiscū, me aut̄ non semper habebitis, subaudi in mortali corpore, nam sequitur. Mulier hæc ungentū hoc mittens in corpus meum ad sepeliendū me fecit. Quare Christus ob hanc suam corporalem præsentia nihil sacramēto abnegauit, sed quod eum in mortali corpore non essent habituri, iam non est necesse ungentū fundi super caput eius.

Q ij

COLLATIO XXI.

Imeli. Quod dñs hoc dictū non solum supra corpus suum mortale indicarit, sed & supra corpus suum impassibile uerbis met Christi probo Iohan. xvi. ubi dicit. Exiui a patre & ueni in mundum, iterum relinquo mundum & uado ad patrem. Christus igitur si mundū reliquit, ergo in mundo plus non est corporaliter. Ita ergo consequitur dominum non solum de suo mortali corpore loquutum.

Eckius. Hic iā adpropinquat Zwinglij quartū argumentum Iohan. xvi. ubi Christus dixit. Exiui a patre & c. Respondeo uerba Christi uera manere in aeternum, sed Zwinglij & aliorū intellectus falsus est & erroneus, uerū est Christū mundum reliquisse humana & exteriori conuersatione, quod & apostolis indicauit post cœnā, iam tempus adesse, quare nullis scripturis quisq; probare potest. Christū non esse in sacramento sacramentaliter. Nam sicut dixit reliquisse se mundū, sic etiam se reuersurū testatus est, apostolos ad se recepturus, Iohan. xiii. Ideoq; hoc dictum non est contra sacramentum.

Imeli. Quum dñs meus doctor hoc dictū, relinquo mundum, alio dicto præcedenti ad discipulos, uado scilicet & reuertar ad uos, sic exponendū uelit, sicut eo in loco dñs dixit discipulis suis, de suo in mortē abitu, redituq; per gratiosam eius resurrectionē, ita etiā & hic dixisse fertur mundū relinquere, intelligendo solū in mortali corpore. Dico uerba dñi hic ad discipulos fuisse dicta, ante eius ascensionem, quod in illa relicturus sit mundū, quibus sic concludo, quū dñs mundum reliquerit, & hoc post eius corporalē conuersationē, nō est amplius corpus suū essentialiter in mundo, ideo neq; in sacramēto, sperās per huiusmodi sacre scripturæ dicta sufficientem (cū alijs prius per uenerabilē doctore Oecolampadiū inductis) meæ doctrinæ rationē dedisse, subscribēs me his, quæ ante me doctor Oecolampadius, plixiore sermone ostēdit.

Eckius. Breuiter de Christi reditu per resurrectionē, non dixi eius est cōmentū, quia tamē pertinax ait Christū mundū reliquisse

CONCLUSIO PRIMA.

reliquisse. Dico sicut prius, secundū humanā conuersationē, ibi namq; ostēdere uoluit mortē suā & ascensionē, quod oēs credimus. Si autē ipse, uel certe aliquis alter uelit Christū non esse inuisibiliter in sacramēto, illud oportet ut probetur literis sacris, quod nondū est factum, ideoq; & apud Christianā ecclesiā manebo, & apud uerbū Dei, Hoc est corpus meum. Ipse uero quū se fundet i argumētis doctoris Oecolampadij, ego apud meas sibi datas respōsiones sum mansurus similē faciēs ad eū sicut ad Oecolampadiū mentionē, quū utiq; doleā me uidere quondā discipulū meū, per errorē deficere ab opinione catholicæ ecclesiæ. Deus oīm nostrū misereat.

HAEC SEQVENS ORDINATIO dominorum confœderatorum publice in ecclesia lecta est XXVIII. Maij.

Sicut hesterno die & hodie secundo declaratū est & exlatum, sic est & mens seria dñorū nostrorū gratiosorū Helueticorū xij. cantonū laudādi fœderis nuntiorū consulū & sententia. Si quis hic præsens esset, præcipue ex missis, qui prædicasset, opinaret, uel teneret, Christianæ doctrinæ non consonam, neq; conformē, doctoris Iohannis Eckij primā conclusionem, ~~dominatim~~ uerū Christi corpus & eius sanguinē præsentia esse in sacramento altaris, huc accedat, & eandem conclusionē sacris & diuinis literis impugnet, ut suum fundamentū & eius opinio audiat ac intelligat, anteaq; aliæ conclusiones disputari ceperint. Ex missis uero si quis nihil ad hoc diceret, neq; impugnaret, eius silentiū non aliter acceptabitur, quam ut cum primā conclusione consentiat, & eam ut Christianam doctrinam teneat, & ita pariformiter in sequētibus, cum alijs doctoris Eckij conclusionibus seruabitur. Qui uero aliquam conclusionum conabitur impugnare, illud faciat prætermisissis inutilibus sermonū circumitibus, & alijs sacris literis quam ab eo uel alijs prius inductis.

Q iij